

УДК 58.056:33(477)

ОЦІНКА ВПЛИВУ КЛІМАТИЧНИХ ЗМІН НА РОЗВИТОК АПК УКРАЇНИ

Василенко М. Ю., студентка
Біліченко О. С., канд. екон. наук, доцент
Миколаївський національний аграрний університет

Сучасний агропромисловий комплекс є важливим сектором економіки України. У ньому зосереджена майже третина основних виробничих фондів, працює четверта частина населення, зайнятого у народному господарстві, виробляється понад 20% валового внутрішнього продукту та третина національного доходу, формується 70% роздрібного товарообігу.

Клімат - це статистика погоди протягом тривалих періодів часу. Він вимірюється шляхом оцінки моделей зміни температури, вологості, атмосферного тиску, вітру, опадів, кількості атмосферних частинок та інших метеорологічних змінних в даному регіоні протягом тривалого періоду часу.

Найбільше значення для сільськогосподарського виробництва має клімат. Відповідно до біологічних вимог рослин щодо сонячного світла, тепла і вологи встановлюється структура рослинництва і розробляються агротехнічні заходи для досягнення вищих результатів урожаїв сільськогосподарських культур. У визначені спеціалізації підприємств до уваги беруться температурний режим, кількість і характер атмосферних опадів, тривалість і висота снігового покриву, кількість сонячних і хмарних днів, напрямок і сила переважаючих вітрів. Особливості клімату враховують і будівельники, коли планують розміщення переробних потужностей, місць відпочинку.

Останніми роками на розвиток сільського господарства досить значний і непередбачуваний вплив мають кліматичні зміни. Зокрема, внаслідок підвищення середньорічної температури, нерівномірного розподілу опадів та окремих негативних наслідків дії інших аномальних погодних явищ підвищується ризикованість ведення сільськогосподарського виробництва. Адаптації аграрного виробництва до них є одним зі стратегічних завдань забезпечення його сталого розвитку та підвищення конкурентоспроможності продукції.

Міжнародна Продовольча організація ООН ФАО підготувала проект стратегії з адаптації вітчизняного аграрного сектору до зміни клімату, яка базується на переорієнтації сільськогосподарських систем і створенні перспективного кліматично оптимізованого сільського господарства.

Тему адаптації сільського господарства до змін у кліматичних умовах за допомогою органічного сільського господарства чудово розкрив у своєму дослідженні "Можливості органічного землеробства як стратегії адаптації

країн, які розвиваються, до зміни клімату” А. Мюллер з соціоекономічного інституту університету Цюріха.

Органічне сільське господарство – цілісна система управління виробництвом, яка поліпшує стан агроєкосистеми. Перевагою органічного сільського господарства є те, що воно з давніх часів завжди використовувалось, як система землеробства і було пристосоване до багатьох кліматичних зон і місцевих умов. За рахунок того, що при органічному землеробстві використовуються лише органічні матеріали (добрива, засоби захисту рослин та ін.) збільшується вміст органічних речовин у ґрунті.

Ще один позитивний момент використання системи органічного землеробства полягає в тому, що при виробництві сертифікованої продукції ціни на неї є майже удвічі вищими, ніж на звичайну продукцію сільського господарства. А це, у свою чергу, дозволяє господарствам одержувати більші доходи і покривати витрати на виробництво навіть при незначних урожаях.

Сьогодні багато вітчизняних вчених і експертів з аграрного розвитку наголошують на пріоритеті важливості застосування сучасних технологій зрошення, оскільки за останні роки спостерігається досить інтенсивне підвищення середньорічної температури, нерівномірний розподіл опадів на регіональному рівні та певне зміщення окремих природно-кліматичних зон. Значною мірою вирішити проблему можливо саме за рахунок оптимального розвитку і поширення інноваційних технологій поливу в аграрному секторі.

Ще одним напрямом адаптації вітчизняних аграрних підприємств до глобальних змін клімату може стати використання безполицевого обробітку ґрунту (БО). БО – це технологія вирощування сільськогосподарських культур, яка вилучає з виробничого циклу такі механічні прийоми впливу на ґрунт, як оранка, дискування, культивуація. При цьому посів проводиться на рівномірно розподілених пожнивних рештках культури попередника. За цієї технології утримується волога у ґрунті, поліпшується доступність води, знижується ерозія ґрунтів, ефективніше використовується вода, оскільки поліпшується її інфільтрація у ґрунті, зменшуються стоки і втрати води від випаровування вологи і збільшується водоутримання.

Висновки. Агропромисловий комплекс має важливе значення для розвитку України. Останніми роками на розвиток сільського господарства досить значний і непередбачуваний вплив мають кліматичні зміни: змінюється структура виробництва, технології, що знаходить своє відображення в корегуванні структури споживання продуктів харчування. В наслідок підвищення середньорічної температури, нерівномірного розподілу опадів та окремих негативних наслідків, дії інших аномальних погодних явищ, підвищується ризикованість ведення сільськогосподарського виробництва. Багато вітчизняних вчених і експертів із питань розвитку аграрного сектору економіки наголошують на пріоритеті застосування сучасних технологій зрошення, на необхідності державної підтримки впровадження альтернативних систем землеробства, які вже є науково обґрунтованими стратегіями адаптації до змін кліматичних умов на планеті.